

Lexikológia - sylaby

- **Pre viac info na tieto témy ako je na tomto dokumente môžete ísť tu:**
 - o https://www.glarchiv.com/sources4.A/Lexikologia_cela_tema.pdf

- **Lexikológia** – (lexis- slovo, logos- veda), Jazykovedná disciplína, ktorá sa zaoberá slovom a slovnou zásobou
- **Slovná zásoba:**
 - o **Národná:**
 - **Spisovného jazyka**
 - **Nárečová**
 - o **Individuálna:**
 - **Aktívna**
 - **Pasívna**

- **Slovo – lexikálny + gramatický význam = úplný význam**
 - o **Lexikálny** – opis, charakteristika významu
 - o **Gramatický** – [sg, N, ženský rod], slovo (matka) je tvorené základom (matk) a slovotvornou príponou (a)

- **Lexikografia**
 - o Vedná disciplína, ktorá sa zaoberá tvorbou slovníkov

- **Rôzne druhy slovníkov – PSP, KSSJ, SSS, MFS, PSV, SSN...**
 - o **PSP** – Pravidlá slovenského pravopisu (gramatický slovník)
 - o **KSSJ** – Krátky slovník slovenského jazyka (výkladový)
 - o **SSS** – Synonymický slovník slovenčiny
 - o **MFS** – Malý frazeologický slovník (frazeologický)
 - o **PSV** – Pravidlá slovenskej výslovnosti
 - o **SSN** - Slovník slovenských nárečí
 - o **SCS** – Slovník cudzích slov (výkladový)

- **Rôzne skupiny slov – jednovýznamové s., viacvýznamové s., synonymá, antonymá, homonymá, jednoslovné pomenovania, viacslovné pomenovania, združené pomenovania, univerbizácia, multiverbizácia, neutrálne s., termíny, kancelarizmy, publicizmy, hovorové s., knižné s., básnické s., domáce s., cudzie s. – zdomácnené, internacionalizmy, spisovné s., nespisovné s. – nárečové s., slangové s., profesionalizmy, argot, neologizmy, okazionalizmy, zastarané s. – archaizmy, historizmy, expresívne s. – zdrobneniny, pejoratíva, vulgarizmy;**
 - o **SYNONÝMIA- ROVNOZNAČNOSŤ- synonyma**
 - Jedná vec sa pomenúva viacerými slovami, odlišne znejú ale majú podobný význam
 - Práca- robota, šichta, fuška, makačka
 - Vytvárajú synonymické rady
 - **Synonymický slovník slovenčiny**
 - o **ANTONYMIA- (protikladnosť)- antonymá/opozitá**
 - Je jav, pri ktorom sa vytvárajú dvojice protirečivé či významovo protikladné slová
 - Anonymne dvojice slov: **špinavý - čistý**
 - v lit. sa používajú: **KONTRAST, OXYMOROM** sú založené na kontrastne
 - o **HOMONÝMA- (rovnozvučnosť)**
 - Je jav keď obe slová rovnako znejú, ale pomenúvajú iné myšlienkové obrazy
 - Medzi lexikálnymi významami slov niet viditeľných súvislostí
 - Ich rovnozvučnosť je náhodná
 - markíza- šľachtička/markíza- strieška

- Základný rozdiel medzi polysémiou a homonymiou spočíva v existencii, respektíve absencii vzťahu medzi významami. Ak tu tento vzťah je, hovoríme o polysémii a naopak. P-(1. ...,2. ...) H-(šach¹,šach²)
 - Homonyma spracúvavá HOMONIMICKÝ SLOVNÍK
- **Obohacovanie SZ – preberanie slov/ tvorenie slov**
- **Tvorenie slov – odvodzovanie, skladanie, skracovanie, spájanie;**
 - https://www.glarchiv.com/sources4.A/Slovotvorne_postupy.pdf
- **Štýlové rozvrstvenie SZ – vyšší, stredný, nižší štýl;**
 - https://www.glarchiv.com/sources4.A/Stylove_rozvrstvenie_slovnej_zasoby.pdf
- **Frazeológia – príslovia, porekadlá, pranostiky, intelektuálne f.**
 - **PRÍSLOVIA** - (výchovný význam) má ponaučenie- bez práce nie sú koláče
 - **POREKADLÁ** - (konštatujú istú skutočnosť, skúsenosť, poznatok) nevyplýva z nich ponaučenie- z kaluže do blata.
 - **PRANOSTIKY** - (výroky o počasí) vznikli na základe dlhodobého pozorovania prírodných javov- Matej ľady láme

- **INTELEKTUÁLNE** (mytologické, biblické, historické, literárne)- vzdelanci ich používajú